

מערך מגן
ברית צבא-חברה

ליג בעומר תשפ"ה / מאי 2025

ליל המרד, לפני כ-2000 שנה
בלילה החשוך ביותר,

דווקא בו נדלקה התקווה.

"ממדורות לוחמיו האמיצים של בר-כוכבא - **לקחנו אש.**

מן המשוואות אשר היו מבשרות מהר להר עד קצווי הארץ - **לקחנו אש.**

ממוקדי הלהבות של אנשים הדבקים באמונתם - **לקחנו אש.**

ממדורות תלמידי החדר בגולה, היוצאים ליער בקשת וחץ - **לקחנו אש.**

מפנסיהם של אנשי העליות הבונים והסוללים - **לקחנו אש.**

ממדורות הפלמ"ח - יליד ל"ג בעומר - **לקחנו אש.**

מלפיד המרד והלחימה הנואשת בתקופת השואה - **לקחנו אש.**

מן המדורה של תנועת הנוער במחנות הקיץ - **לקחנו אש.**

והפכנו את כל לשונות האש למדורה אחת גדולה הניצתת שנה אחר שנה

בליל י"ח באייר, הוא ליל ל"ג בעומר, להיותה לפיד עובר מדור לדור"

כך כתבו תנועות הנוער הציוניות על הערב הזה אבל יותר מכך, על סיפורה של
האומה הזו.

משפחת מערך מגן,

מצטייני המערך לשנת ה-77 למדינת ישראל

חברים, שותפים ובני משפחות יקרים.

מסביב למדורה.

ל"ג בעומר תש"א, 1941

חברי השומר הצעיר בגטו ורשה התכנסו לציין את חג התנועה.

בתוך מציאות של רעב, דיכוי ופחד, עלתה טוסיה אלטרמן, צעירה בת 22 וקראה

בשם הנהגת התנועה לחניכים לעקור 'את כל שרשי הרע שבאדם ובחברה'. היא

בחרה לקרוא את הדברים בעברית.

לא ייאוש היה בדבריה, אלא תקווה לעתיד טוב יותר, ללקיחת אחריות של הנוער על

המציאות שסביבו.

וכך אמרה:

גטו חזק!

הפעם לא תתלקח המדורה השומרית. לא נצא הפעם לחוג את חגנו היקר בחיק הטבע.. סגורים בתוך החומה, מנותקים מן השדה רחב הידיים, מובדלים מהעולם הרחב על ידי גדר תיל, נדונים להרס, רעב ומוות... תקופה הרת עולמות היא התקופה, ובבואנו לסקור את עבודתנו ולקבוע לה קווים להבא, עלינו להגיד:

דור דור ומדורתו - דור דור וייעודו.

באותה התקופה, בערה האש גם בלבבות הנוער בארץ ישראל- פעילות הנוער הענפה והמחתרתית בהגנה על הארץ היא זו שהולידה החלטה- פרסום **פקודת הנוער**. הגדנ"ע הצטרף באופן רשמי למאבק כשעל סמלו- החץ והקשת.

מסדר ההשבעה של הנער עמנואל מרגלית לגדנ"ע נערך בל"ג בעומר ביער הרצל בבן שמן, וכך הוא מתאר: "לאחר שהחשיך, פנינו והלכנו למקום הטקס. על יד קברם של שני השומרים שהיה עטוף בדגל.. ומוקף מדורות... נקראה השבועה, ואנו חזרנו עליה מילה במילה. 'הריני נשבע להיות נאמן לארגון, עד יום מותי, ולהיות מוכן לכל שירות פעיל בכל עת שאדרש לכך'. היה זה רגע שלא אשכחנו.

את הנוער הפעיל, הבועט, החושב, הרתום למשימת דורו, פגש יצחק בן צבי וייסד באותה השנה, ל"ג בעומר תש"א 1941 את **הפלמ"ח**- גם במקרה הזה- **סביב המדורה**.

"אִמְתֵּם לֹא הִיְתָה לָהֶם אִם"

נתן אלתרמן

נַעֲלִים נִקְשׁוֹת, יִלְקוּטִים,
סְעוּדָה שֶׁל זִיתִים וּפְרִי-תֶמֶר,
וּסְפָלֵי אֱלֹמִינִיּוֹם קְמוּטִים
וְרַעוּת, וְקֶרֶבֶן לְאִין אֶמֶר.
מֶה נּוֹסִיף וְנִמְנָה?... מְדַבְּרִים פְּעוּטִים
נּוֹצְרוֹת אֲגָדוֹת. זֶה הַחֶמֶר"

"הֵם הִקְשִׁיבוּ הִקְשַׁב וְהִחְרַשׁ
אוּ שְׁלָבוּ בְּשִׁיחָה דָּבָר-וְכוּחַ.
לְפָנֵיהֶם, עָלִי רָגַל שֶׁל אֵשׁ,
מְדוּרָה חֲגָה-נֶעֱזָה בְּרִיחַ...
אֵת הָעַל הַפְּשׁוּט כְּעֶפֶר
הֵם נִשְׁאוּ בְּלִי הִבֵּט אַחֲרָה..."

לאחר 7 שנים, ל"ג בעומר תש"ח (1948) **חותם בן גוריון על ייסודו של צה"ל**.

אך הבעירה לעולם קיימת.

על מורשת זו אנו מבקשים להשית את עשייתנו, את חינוך חיילנו. מורשת שיש בה מן הסמל, מן הדגל.

כשחיל החינוך והנוער ביקש לייחד לו את יום החיל הוא בחר לא אחר מאשר את ל"ג בעומר.

תג החיל אותו אנו נושאים על כתפנו יש בו מלשונות האש, מלהבת המדורה. מערך מגן נושא את גבורת הנוער לאורך הדורות, את החץ ואת הקשת- את הסמליות המחברת בין נוער התפוצות לזה שגדל בארץ, בין הנוער שהקים את המדינה לבין הנוער שנלחם עליה היום.

ואם צריך חיבור נוסף ליום הזה הרי הוא בדמותו של רבי עקיבא:

מה היתה תחלתו של רבי עקיבא?

בן ארבעים שנה היה, ולא שנה [= לא למד] דבר.

פעם אחת היה עומד על פי הבאר וראה כי האבן שבו קעורה,

שאל עקיבא: מי חקק אבן זו ?

אמרו לו: המים, שנופלים עליה תדיר בכל יום.

אמר ר' עקיבא: וכי לבי קשה מהאבן?

אלך ואלמד פרשה אחת בכל יום.

הלך לו אל בית המדרש והתחיל ללמד עם תינוקות של בית רבן,

כתב לו המלמד א' - ולמדה .

כתב לו ב' ולמדה,

וכן הלך וכן הלך כל האותיות בלן,

וכך היה הולך ולומד עד שלמד את כל התורה בלל.

חלק ארי מעשיית המערך מבוסס על המשנה הזו. את האמונה ביכולת השינוי שלו קיבל עקיבא מהמאורע הפשוט של התבוננות בחריצי האבן שעל שפת הבאר, כך הבין ששינוי הוא אפשרי, גם אם הוא קשה ומתרחש טיפין טיפין.

סגל הפיקוד של המערך חווה זאת יום ביומו. נתקל באתגרים ויכול להם, מחבר אות לאות וסודק כל אבן קשה המגיעה לפתחנו. **במים חיים.**

התקופה הזו מייצרת כל כך הרבה רגעים בהם הסיפור הישראלי - יהודי מתלכד לו. את הניצוץ הזה פגשתי לפני כשבועיים בעוצמה רבה בקליבלנד. יום זיכרון ראשון מחוץ לגבולות הארץ, בראש משלחת של מערך מגן לקהילה היהודית בתפוצות. הבאנו עימנו את הדברים הפשוטים, במבט, במילים. לא היה צריך יותר מזה.

סיפרנו על גילויי הגבורה והרגשנו לב דואג ומלא הערכה לעשייתו של צה"ל.
נתקלנו במבטם של הילדים שלא גדלו כאן בארץ אבל שרו בעוצמה את שירי
המלחמה הזו.

'לא תנצחו אותי' במבטא אמריקאי של ילדים שבוחרים יום יום בזהותם,
בערכיהם – הוא שיעור חשוב לכולנו. הזהות אינה נמדדת במרחבי זמן ומרחק.

היא בוערת בלב פנימה.

מדורות התקווה שיודלקו הערב ברחבי הארץ יש בהם כדי לסמל את המסע הארוך
של עם שהתעצב בייחודיותו, במכאוביו, פרקי המורשת הנכתבים יום יום מאירים
את הדור הזה, כמו את קודמיו, באור יקרות.

דור שלמד מדמותו של רבי עקיבא על כח האמונה וההתמדה, דור הצרוב
ממוראות השואה ויודע דבר או שניים על גבורה יהודית, דור שגדל על סיפורי
תש"ח, שבנה ונבנה. סביב המדורה יושב נוער התפוצות ולצידם אלו שמקבלים
הזדמנות שנייה, אלו המצטרפים למאבק גם היום, על בטחונה של הארץ הזו.

מצטייני המערך, אתם חלק מהדור הזה.

במפגש שלכם עם בני הנוער, עם הקהילות, עם החיילים והמפקדים היו אינספור
פעולות קטנות, שקטות ומלאות עומק שביקשו להצמיח אמון, לבנות מסוגלות,
למען עתיד טוב יותר. יש בהצטיינות אמירה אך יותר מכך, יש בה מעשה שמחולל
השפעה. המשיכו להוביל כל אחד בתחומו.

במעמד זה נאמר תודה לכם, בני המשפחות. אתם שותפים מלאים למסע שלנו.
מסע שמבקש להרבות בטוב. אין לי ספק שהבית הוא כר משמעותי לאחריות יוצאת
הדופן שמגלים ילדיכם. היו גאים בכך.

אבקש את מילותיו של אלתרמן גם לסיום-

**בין חגיו הגדולים של הדור
אין יפה מחגכם הצנוע.
למולכם האמה על ספו של הדרור
משמחה, ובוכה – הבינה'**

נייחל לחזרתם של החטופים הביתה,
להחלמתם של הפצועים ולשובם של חיילי צה"ל בשלום.

המשיכו בעשייתכם לעצב מציאות, לבנות גשרים, לזרוע תקווה, לגלות מכמנים
כאלמה המאירה את הארץ כבר שבעים ושבע שנים,
את זיו פניה היפים.

אלי"ם עינת אלבלק
מפקדת מערך חגן